

Αθήνα, 3 Νοεμβρίου 2017
Αριθμ. Πρωτ.:222881/48521/2017

Προς
Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Γιώργο Σταθάκη &
Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κ.Κώστα Γαβρόγλου

ΠΟΡΙΣΜΑ

Θέμα: Αδυναμία απόκτησης επαγγελματικών δικαιωμάτων ενεργειακού επιθεωρητή Β΄ τάξης από τεχνολόγους μηχανικούς, λόγω νομοθετικού κενού.

1. Ιστορικό

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του κατά το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος και τον Ν. 3094/2003, εξέτασε σειρά αναφορών¹ κατόχων πτυχίου μηχανικού Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) των ειδικοτήτων «Πολιτικός Μηχανικός Δομικών Έργων», «Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής», «Μηχανικός Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων», «Μηχανολόγος Μηχανικός» και «Ηλεκτρολόγος Μηχανικός».

Οι προαναφερόμενοι, οι οποίοι έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του ενεργειακού επιθεωρητή Α΄ τάξης, ζήτησαν τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να καταστούν ενεργειακοί επιθεωρητές Β΄ τάξης, υποστηρίζοντας ότι, ενώ πληρούν όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εξέλιξή τους από την Α΄ στη Β΄ τάξη, η διαδικτυακή εφαρμογή www.buildingcert.gr, βάσει της οποίας εγγράφονται στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών, δεν το επιτρέπει.

Περαιτέρω, υποστήριξαν ότι, παρά το γεγονός ότι έχουν αποταθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες, προκειμένου να πληροφορηθούν ως προς τις διατάξεις εκείνες βάσει των οποίων στερούνται της δυνατότητας ανέλιξης σε ανώτερη κατηγορία ενεργειακού επιθεωρητή, το αίτημά τους δεν έχει καταστεί δυνατόν να ικανοποιηθεί.

2. Οι ενέργειες του Συνηγόρου του Πολίτη

¹ 222881, 227433, 227434, 227441, 227443, 227483, 227487, 227488, 227489, 227491, 227492, 227493, 227501, 227503, 227504, 227507, 227518, 227542, 227554, 227563, 227591, 227592, 227595, 227602, 227632, 228427

Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε προς το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων και προς την Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας τα υπ' αριθμ. πρωτ/λου 222881/1372/12.1.2017 και 222881/17601/24.4.2017 έγγραφα, εκ των οποίων το δεύτερο υπομνηστικό.

Στα εν λόγω έγγραφα, ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε τα ακόλουθα:

(α) Τις διατάξεις των παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 52 «Απαιτούμενα Προσόντα Ενεργειακών Επιθεωρητών» του ν. 4409/2016², στις οποίες ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι:
«2. Η ιδιότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή αποκτάται με την εγγραφή του στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών του άρθρου 54 του παρόντος.
3. Η δραστηριότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή ασκείται από διπλωματούχους μηχανικούς, (...) και πτυχιούχους μηχανικούς τεχνολογικής εκπαίδευσης (...) οι οποίοι έχουν δικαίωμα υπογραφής της Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 25 του άρθρου 2 του Ν. 4122/2013, σε συνδυασμό με την παρ. 2 του άρθρου 12 του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (Β' 407/2010) και σύμφωνα με τη σχετική κείμενη εθνική νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων, όπως κάθε φορά ισχύει.

5. Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές εντάσσονται στις παρακάτω τάξεις ως εξής:

Α' Τάξη, όπου εντάσσονται:

α. οι διπλωματούχοι μηχανικοί από την κτήση του διπλώματός τους,

β. οι πτυχιούχοι μηχανικοί τεχνολογικής εκπαίδευσης ένα (1) έτος μετά την κτήση του πτυχίου τους, γ (...) δ (...).

Β' Τάξη, όπου εντάσσονται:

α. οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές Α' Τάξης εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α' Τάξης,

β. οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές, οι οποίοι μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος είναι ήδη εγγεγραμμένοι στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών και οι οποίοι έχουν δικαίωμα υπογραφής της Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3, εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α' Τάξης ή εναλλακτικά ενεργειακές επιθεωρήσεις σε κτίρια ή και κτιριακές μονάδες συνολικής επιφάνειας δέκα χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων (10.000 τ.μ.) ή επιθεωρήσεις συστημάτων θέρμανσης ή κλιματισμού συνολικής ισχύος χιλίων πεντακοσίων κιλοβάτ (1.500 kW). Τουλάχιστον το είκοσι τοις εκατό (20%) των ανωτέρω επιθεωρήσεων απαιτείται να έχει διενεργηθεί σε κτίρια ή/και κτιριακές μονάδες με χρήση μη κατοικίας που διαθέτουν συστήματα θέρμανσης ή και κλιματισμού ισχύος άνω των δεκαπέντε κιλοβάτ (15 kW)».

(β) Το υπ' αριθμ. πρωτ/λου 893/31.8.2016 έγγραφο της Επαγγελματικής – Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (ΕΕΤΕΜ), βάσει του οποίου ο προαναφερόμενος επαγγελματικός φορέας των πτυχιούχων μηχανικών ενημέρωσε το Υπουργείο, κατόπιν ερωτήματος του τελευταίου, ως προς τις ειδικότητες εκείνες των πτυχιούχων μηχανικών που νομιμοποιούνται στην υπογραφή Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων και κατ' επέκταση, ότι οι κάτοχοι των εν λόγω ειδικοτήτων μπορούν να ασκήσουν τη δραστηριότητα του ενεργειακού επιθεωρητή.

² Ν. 4409/2016 (ΦΕΚ 136 Α/28-7-16) «Πλαίσιο για την ασφάλεια στις υπεράκτιες εργασίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/30/ΕΕ, τροποποίηση του Π.δ. 148/2009 και άλλες διατάξεις».

Τέλος, με τα ως άνω έγγραφα, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε να ενημερωθεί ως προς τον λόγο για τον οποίο η υφιστάμενη διαδικτυακή εφαρμογή www.buildingcert.gr, δεν επιτρέπει σε κατόχους πτυχίου ΤΕΙ των ως άνω ειδικοτήτων, οι οποίοι έχουν καταστεί ενεργειακοί επιθεωρητές Α΄ τάξης να καταστούν ενεργειακοί επιθεωρητές Β΄ τάξης, παρά το γεγονός ότι πληρούν τις οριζόμενες προϋποθέσεις στις διατάξεις του άρθρου 52 του ν. 4409.2016, δηλαδή έχουν διενεργήσει τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α΄ Τάξης σε κτίρια και κτιριακές μονάδες και σε συστήματα θέρμανσης και κλιματισμού έκτασης και ισχύος που ορίζονται στις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 52 του ως άνω νόμου και έχουν δικαίωμα υπογραφής μελέτης ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, σύμφωνα με το υπ΄ αριθμ. πρωτ/λου 893/31.8.2016 έγγραφο της ΕΕΤΕΜ.

3. Η ανταπόκριση της υπηρεσίας

Απαντώντας, το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων και η Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έθεσαν υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη το υπ΄ αριθμ. πρωτ/λου 485/6.6.2017 έγγραφο με συνημμένα σε αυτό σειρά εγγράφων που αφορούν σε αλληλογραφία των ως άνω υπηρεσιών με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), την ΕΕΤΕΜ, και τη Δ/ση Ενεργειακής Πολιτικής και Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Όπως προκύπτει από τα εν λόγω έγγραφα, κατόπιν θέσης σε ισχύ των διατάξεων του ν. 4409/2016, ακολούθησε εκτεταμένη αλληλογραφία, προκειμένου να διευκρινισθούν αφενός οι ειδικότητες εκείνες των διπλωματούχων μηχανικών και των πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε. που νομιμοποιούνται να αποκτήσουν την ιδιότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή, αφετέρου οι τάξεις (Α΄, Β΄ και Γ΄) των ενεργειακών επιθεωρήσεων στις οποίες οι προαναφερόμενοι νομιμοποιούνται να καταταγούν, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 52 του ν. 4409/2016.

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τα εν λόγω έγγραφα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 12 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) Δ6/Β/οικ. 5825/2010³, «*Δικαίωμα υπογραφής της μελέτης ενεργειακής απόδοσης κτιρίου έχουν οι νομιμοποιούμενοι, μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας, να υπογράφουν τις αντίστοιχες μελέτες*», δηλαδή τις μελέτες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 12 της ως άνω ΚΥΑ, οι οποίες είναι αρχιτεκτονικές μελέτες και μελέτες Ηλεκτρομηχανολογικών (Η/Μ) εγκαταστάσεων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 52, οι νομιμοποιούμενοι να υπογράφουν αρχιτεκτονικές μελέτες και μελέτες Ηλεκτρομηχανολογικών (Η/Μ) εγκαταστάσεων είναι αυτοί που ορίζονται στη «*σχετική κείμενη εθνική νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων*».

Ενόψει των ανωτέρω, η υπηρεσία λαμβάνοντας υπόψη ότι:

(α) Δεν έχουν εκδοθεί ακόμη οι κανονιστικές Πράξεις με τις οποίες να ορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των ειδικοτήτων εκείνων των πτυχιούχων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης που έχουν δικαίωμα υπογραφής αρχιτεκτονικών μελετών και μελετών Η/Μ εγκαταστάσεων και μέχρι ποίου ορίου και ότι

³ Αριθμ. Δ6/Β/οικ.5825/10 (ΦΕΚ 407 Β/9-4-2010) : Έγκριση Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων.

(β) Όπως προκύπτει από τα υπ' αριθμ. πρωτ/λου 893/31.8.2016 και 1047/24.10.2016 έγγραφα της ΕΕΤΕΜ με αποδέκτη το Υπουργείο Περιβάλλοντος, οι θέσεις του ως άνω επαγγελματικού φορέα όσον αφορά στις ειδικότητες εκείνες των πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε. που έχουν δικαίωμα να καταστούν ενεργειακοί επιθεωρητές ερείδεται στο γεγονός ότι πρόκειται για τίτλους σπουδών ανωτάτης βαθμίδας εκπαίδευσης σε συνδυασμό με το γνωστικό αντικείμενο των προγραμμάτων σπουδών τους, αποφάσισε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

(α) Να αποκτούν το δικαίωμα διενέργειας Ενεργειακών Επιθεωρήσεων Α΄ τάξης συγκεκριμένες ειδικότητες πτυχιούχων (Τ.Ε.)⁴, οι οποίες αναφέρονται ρητά στον Πίνακα 4 του υπ' αριθμ. οικ. 319/26.10.2016 εγγράφου του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων με αποδέκτη τη Δ/ση Ενεργειακής Πολιτικής και Σχεδιασμού του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) και

(β) Οι ήδη εγγεγραμμένοι Ενεργειακοί Επιθεωρητές στο Μητρώο των Ενεργειακών Επιθεωρητών μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4409/2016, δηλαδή έως την 28.7.2016, των ειδικοτήτων που αναφέρονται στον Πίνακα 4 του ως άνω εγγράφου, να εντάσσονται στην Α΄ τάξη των Ενεργειακών Επιθεωρητών.

Τέλος, αποφασίστηκε να διερευνηθεί η δυνατότητα εξέλιξης των προαναφερομένων στην Β΄ και Γ΄ τάξη.

4. Η πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη

Όπως προκύπτει από τα προαναφερόμενα, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4409/2016, εφαρμόζει συγκεκριμένη «πρακτική», επιτρέποντας σε συγκεκριμένες ειδικότητες πτυχιούχων μηχανικών ΤΕ να αποκτούν το δικαίωμα διενέργειας ενεργειακών επιθεωρήσεων Α΄ τάξης, στην οποία, ωστόσο, εντάσσονται και παραμένουν καθηλωμένοι, έως ότου αντιμετωπισθεί το ζήτημα της χορήγησης σε αυτούς επαγγελματικών δικαιωμάτων.

Το προαναφερόμενο ζήτημα, εκκρεμεί επί δεκαετίες και συγκεκριμένα από το έτος 1983. Ο Συνήγορος του Πολίτη, έχει θέσει επανειλημμένως το υφιστάμενο νομοθετικό κενό υπόψη των αρμοδίων υπουργών με σειρά εγγράφων και το έχει αναδείξει στις ετήσιες εκθέσεις της ανεξάρτητης Αρχής⁵ αλλά και σε σύνοψη διαμεσολάβησης που έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη τον Ιούνιο του έτους 2013 με τίτλο «*Επίσπευση των διαδικασιών που θα καθορίσουν τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων ΤΕΙ ζητά ο Συνήγορος του Πολίτη*», χωρίς δυστυχώς αποτέλεσμα.

Σημειώνεται, ότι για το εν λόγω ζήτημα έχουν εκδοθεί αποφάσεις δικαστηρίων, όπως ενδεικτικά η απόφαση 2544/13 του ΣτΕ., στην οποία επισημαίνεται ότι η «*έκδοση προεδρικού διατάγματος για την αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων ΤΕΙ της ειδικότητας (...) ήταν υποχρεωτική από το Σύνταγμα, η δε*

⁴ Ενδεικτικά, Πτυχιούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τ.Ε., Πτυχιούχος Μηχανικός Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων Τ.Ε., Πτυχιούχοι Μηχανολόγοι Μηχανικοί, Πτυχιούχοι Πολιτικοί Μηχανικοί Έργων Υποδομής, κλπ.

⁵ Ετήσια έκθεση 1999 σελ. 91-92, Ετήσια έκθεση 2000 σελ. 104, Ετήσια έκθεση 2005 σελ. 92, Ετήσια έκθεση 2006 σελ. 76, Ετήσια έκθεση 2010 σελ. 43.

παράλειψη της Διοικήσεως να εκδώσει τέτοιο προεδρικό διάταγμα θεμελιώνει ευθύνη του Δημοσίου κατά το άρθρο 105 του Εισ.Ν.Α.Κ.».

Ενόψει των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε στο Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων και στην Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος, το υπ' αριθμ. πρωτ/λου 222881/27443/26.6.2017 έγγραφο.

Με εν λόγω έγγραφο, λαμβάνοντας υπόψη ότι, ανεξάρτητα από το εκκρεμές ζήτημα της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους μηχανικούς Τ.Ε, έχει γίνει αποδεκτό ότι συγκεκριμένες ειδικότητες των προαναφερομένων έχουν τις απαιτούμενες γνώσεις για την εκπόνηση αρχιτεκτονικών μελετών και μελετών Η/Μ εγκαταστάσεων, ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε, στο πλαίσιο της αρχής της χρηστής διοίκησης, να δοθεί η δυνατότητα σε όσους έχουν καταστεί ενεργειακοί επιθεωρητές Α' τάξης να εξελιχθούν σε ενεργειακούς επιθεωρητές Β' τάξης, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 52 του ν. 4409/2016, δηλαδή έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α' τάξης σε κτίρια ή κτιριακές μονάδες και σε συστήματα θέρμανσης και κλιματισμού η έκταση και η ισχύς των οποίων ορίζεται αντίστοιχα στον νόμο.

5. Συμπέρασμα

Δυστυχώς, έως σήμερα, δεν έχει υπάρξει ανταπόκριση στην προαναφερόμενη πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη, με αποτέλεσμα οι πτυχιούχοι μηχανικοί Τ.Ε. συγκεκριμένων ειδικοτήτων που έχουν καταστεί ενεργειακοί επιθεωρητές Α' τάξης να αδυνατούν να εξελιχθούν στην Β' τάξη.

Ενόψει όλων των προαναφερομένων και δεδομένου ότι το προαναφερόμενο ζήτημα φαίνεται να μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με την κάλυψη του υφιστάμενου νομοθετικού κενού, που αφορά στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους μηχανικούς Τ.Ε., ο Συνήγορος του Πολίτη έχοντας εξαντλήσει τις κατά τον νόμο 3094/2003 αρμοδιότητές του θέτει το εν λόγω ζήτημα υπ' όψιν σας, ζητώντας από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, να μεριμνήσουν προκειμένου να αντιμετωπισθεί το θεσμικό κενό που έχει προκύψει λόγω των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4452/17⁶, με τις οποίες καταργήθηκε το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και τα επιμέρους Συμβούλια αυτού (Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΣΑΠΕ) και Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΑΤΕ) ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 3794/2009.

Στο ως άνω εδάφιο ορίζεται ότι «*Με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη του ΣΑΤΕ και του ΣΑΠΕ, μπορεί να καθορίζονται επίσης και τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων ήδη υφιστάμενων Τμημάτων ΤΕΙ, στους οποίους δεν έχουν ακόμη αναγνωριστεί μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού επαγγελματικά δικαιώματα με διατάγματα που προβλέπονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του*

⁶ Ν. 4452/17 (ΦΕΚ 17 Α/15-2-2017) «*Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις*».

ν. 1404/1983, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις ασκήσεως των δικαιωμάτων αυτών με αποφάσεις των καθ' ύλην αρμοδίων Υπουργών, σύμφωνα με τη διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 3549/2007», το οποίο παραμένει ανενεργές, λόγω της κατάργησης του ΣΑΤΕ και του ΣΑΠΕ με τις ως άνω διατάξεις του ν. 4452/17.

Σε περίπτωση κατά την οποία κρίνεται ότι δεν καθίσταται δόκιμη η επανασύσταση των ανωτέρω Συμβουλίων, προτείνεται να ληφθεί μέριμνα προκειμένου να ορισθούν εμπειρογνώμονες οι οποίοι να αποφαινούνται κατά περίπτωση για τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων μηχανικών ΤΕΙ.

Ανδρέας Ι. Ποπτάκης
Συνήγορος του Πολίτη

Για οποιαδήποτε σχετική διευκρίνιση οι υπηρεσίες του Υπουργείου μπορούν να επικοινωνήσουν με την ειδική επιστήμονα στον Συνήγορο του Πολίτη κ. Ισαβέλλα Μονιούδη - Πικρού στο τηλέφωνο 2131306623.

Γνωστοποίηση

-Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

κ. Κώστα Γαβρόγλου

Ανδρέα Παπανδρέου 37

151 80 - ΜΑΡΟΥΣΙ

-Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

κ. Γιώργο Σταθάκη

Αμαλιάδος 17

115 23 - ΑΘΗΝΑ